

Előfizetési díj:

Félsz évre . . . 8 kor.
Évi . . . . . 4 kor.
Negyedévre . . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden
vasárnap.

Telefon szám: 15

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

Kaposvár, Zárda-utca
17. szám.

hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény inté-
zendő.

A kiadóhivatal

munkakörét *Hagelman*
Károly könyvkereskedő
vállalván magára, az előfizet-
ések, nyiltéri és hirdetés-
díjak és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások ide-
intézendők.

Ne higgyünk az ámitóknak!

A nemzeti kormánynak tengersok az ellensége még ott is, ahol nem is sejtjük. Ahova csak nézünk, mindenünnen rágalmakat szórnak a nemzet vezéreire, akik kivezették a törvénytelen állapotból a nemzetet és megkötötték a békét a királylyal, aki nem volt hajlandó a darabontok tanácsára hallgatni.

A kormány becsülettel állja és meg is tartja az egyezséget. A függetlenségi 48-as párt nagynevű vezéré, Kossuth Ferenc erre szavát adta és most ezért éri őt a legádázabb támadás különösen azok részéről, akik sóvárogva szeretnék a letűnt korszakot visszavarázsolni, hogy ismét urai lehessenek a helyzetnek. Hogy ezt a célt elérhessék, nyiltan és alattomosan szöveteznek a nemzet ellenségeivel s azokkal, akik nem tekintik Magyarországot hazájuknak.

Kétségtelenül nehéz ez a helyzet, mert a konkolyhintők, az elégedetlen balpárti izgatók a könnyenbivőket hangzatos jelszavakkal megtevesztik.

Bizony mondom, annyi belső és külső ellenség még tán sohasem

tört a nemzet megrontására, mint most. Annyi veszedelemmel, nemzeti ellenséggel kell megküzdenünk, hogy próbára teszi életerőnket s ezredéves hazánk és alkotmányunkhoz való ragaszkodásunkat. A mi jelenlegi helyzetünk hasonlít a felhős égboltozathoz: sötét, komor fellegek tornyosulnak minden irányból. Összeverődésük vihart jelent. Ki tudja, hol és melyik pillanatban fog kitörni a zivatar, amely rombolni fog.

Ezt a rombolást kell nekünk megakadályoznunk. Rázzuk fel a társadalmat aléltóságából s világosítsuk fel a nemzet megrontóinak gonosz törekvéséről, hogy ne higgyenek nekik, hogy bizzanak a függetlenségi és 48-as párt tiszta és szeplőtlen törekvésében. Mert azt még elgondolni is égbekiáltó bűn, hogy Kossuth Ferenc, Apponyi Albert, Andrássy Gyula és a többi vezérek a nemzet árulóí lesznek. Ezt még azok sem hiszik el, akik nap-nap után sárral dobálják meg vezéreinket. Csak türelemmel legyünk és a jövő rövid idő múlva megmutatja, hogy a magyar nemzet atyjának: Kossuth Lajosnak fia nem adja fel a függetlenségi párt-

nak évtizedek óta hirdetett elveit, hanem nagy államférfiúi előrelátással és bölcsességgel valósítja meg azokat.

Nézzünk csak egy kissé körül. Nem-e azt látjuk, hogy a koalizált kormányuk ugyanazok a támadóí, akik a törvénytelen kormányuk hivei voltak? Nem-e azok szórják mérges nyilaikat a nemzeti kormányra, akik készek önérdékből mindennel és mindenkiel szövetekezni?

Még szerencse, hogy a darabont vitézek, a lelkiismeretlen agitátorok nem leplezik gondolatukat és cselekedetüket, így aztán módjában áll a kormányuk közéjük lesujtani.

Erős kézzel kell megtisztítani a közéletet ezektől a veszedelmes emberektől. A közvéleményt alaposan fel kell világosítanunk, hogy kik a nemzet megrontóí. Mindenki érezheti, hogy egy új korszak küszöbéhez jutottunk. Ez a korszak be fog következni, ha a bomlasztó anyagot az utból eltakarítjuk.

Nézzünk csak vissza a múlt század negyvenes éveinek küzdelmeire! Ki hitte volna ama sötét, vigasztalan időkben, midőn reménytelenül tekintettek a legnagyobbak

T Á R T A L O M.

Adatok a divat történetéhez.

A divat nagyhatalma, mely korlátlanul uralkodik nem csupán Európában, hanem Amerikában is, ahol a nyugoti civilizáció lobogója l- ng.

Elismeri-e zsarnok hatalmát és térdet hajt neki komoly tudós és hiu piperkőc, a gondos háziánya épp úgy, mint a nap ünnepelel delnöje.

Páris, a világváros, a divat székhelye egyszermind. Az ott feltalált, bemutatott, úgyszólván szankcionált tárgyak, szokások bohóságok «passe par tout»-val bírnak a delnök palotáiba éppen úgy, mint a szegény varrólány padlásszobájába. De honnan van az, hogy éppen Páris vivta ki magának ezt a jogot, hogy a divat terén parancsokat osztogathat.

Marrelinus-Ammonianus, ki 378-ban utazta be Galliát, a lakosokról már feljegyezte, hogy választékosan öltözködnek. Bluzt, inget, nadrágot hordtak gyapjuszövetből, prémhől és bőrhől. Lábszáraikat kötőkkel csavarták körül, melyek egyuttal a facipőket is lábukhoz szoritották. Egy Langreshen lelt szobor egy gall nőt ábrázol, ki redős tunikában, melynek alja ivekbe volt vágva, derekán rövid kötény, haját háló borította.

A Karolingek idejében az öltözet már

több változatossággal bírt. A köpönyegek elől-hátul hosszúk, az oldalon rövidek. A tunikák drága és ritka prémekekkel szegélyezettek.

Nagy Károly a fényűzésnek nem volt barátja, kivéven a kiválóbb alkalmat, azért meg is parancsolta szigoruan, hogy egy katonai ruhának tiz sousnál (a mai pénzérték szerint körülbelül egy korona) többé nem szabad kerülnie.

Korában a nő- és férfiruházat közt nem volt nagy különbség még; a nők is tunikát, felső bő ujjú öltönyt hordtak. Lábaikat facipő vagy aranyozott bőrtopán födte. Fejükön hosszú fátyolt hordtak.

Azonban minden tilalom dacára a fényűzés mégis folyton nőtt, mire leginkább az avarok megveretése és a náluk talált roppant hadi zsákmány adott alkalmat.

Mikor az első keresztetek Konneus görög császárnál megjelentek, pompájuk még az akkori időben fényűzése révén híres görög udvarnál is feltűnt.

Fülöp Ágost 1188-ban a fényűzés elleni törvényeket megújította és megtiltotta a lovagoknak a biborkelmét és a drága prémet.

XI. Lajos szintén szerette az egyszerűséget. Ruhájához csak nyúlóbort használt. Soha arany, vagy ezüst kengyelvasat nem tűrt. Azonban a nők öltözkéiben mindig nagyobb lett a fényűzés. Ruháik szűk, derekhoz illő szabásuak voltak, a könyökig nyíló bő ujjakkal. A szoknya jobb felén a férj, a

bal oldalon a nő nemesi cimere volt látható. A fátyolt is erősen hordták, sőt 1217-ben Salisburyban tartott egyházi zsinaton a papoknak meg lett tiltva oly nő kihallgatása, ki fátyolt nem hordott.

Az arcfestés is ez időtájt kapott ismét lábra, mert az a galloromán idők óta a divatból kiment volt.

A francia udvari életnek és így a divat megteremtőjének, Bretagne Anna, VIII. Károly és XII. Lajos nejét kell tekinteni, ki 700 udvari hölgyet tartott.

XV. Lajos alatt is mindenféle divathönsök tartották kezökben a divat királyi pálcáját. A XVI. század közepéig a nők rövid, térdig érő bugyogókat, arannyal, ezüsttel himzet táskácskákat és szines selyempőket hordtak. A suhak kelméi, aranytól és ezüstől drágakövektől fénylletek. Az arcfestés is ismét lábra kapott, sőt még a haját, szemöldöt, pillát, ajkat, nyakat és karokat is festették. Az abroncs szoknyák, porozott haj, szépségtapaszkok, mind XV. Lajos korában lettek feltalálva és hordva. A szellemud Céqui marquisnő memoirjaiban említi, hogy a főrangú hölgyek rangukhoz illően egy hüvelknyi vastagon raktak fehér és vörös festéket arcukra és csakis udvari gyász alkalmával tiltotta az arcfestést.

1813 uj divatot hozott, ez a Casques a la Clorinde és jockeykalapok, melyek bizarrságuk által néhány hölgy különös partolásában részesültek. Az előkelő nők a Casquest és toquest hordták, melyek férfi-

is a jövőbe, hogy néhány év múlva Magyarország százados zsibbadásából fog felébredni és közgazdasági, társadalmi téren teljesen új életre kél!?

Nem szabad tehát egy pillanatra sem csüggednünk és nem szabad az álprófétáknak hinnünk! A megkezdett nagy nemzeti átalakulásban minden magyarra szükség lesz, hogy a nemzeti élet egész vonalán miénk legyen a győzelem!

Krónika a hétről.

A kritikusnak hirdett közös miniszteri tanácskozás április 30-án megtörtént minden nagyobb baj nélkül. Ezuttal csak a külügyi, pénzügyi és közös számszéki ügyek fölött tanácskoztak, de a hadügyi kiadások feletti tárgyalást május 10-re halasztották. Nem határozta tehát a katonatiszti fizetések emeléséről sem. A közös miniszteri tanácskozásról a következő félhivatalos jelentés számol be: Az Aehrenthal báró külügyminiszter elnöklése alatt megtartott miniszteri értekezleten a közös minisztereken kívül résztvettek magyar részről Wekerle Sándor dr. miniszterelnök és osztrák részről Korytowki lovag pénzügyminiszter. Ezzel az értekezlettel vették kezdetüket az 1909. évi közös költségvetési előirányzat megállapítására vonatkozó tárgyalások, amelyeket, minthogy Wekerle dr. miniszterelnöknek még ma vissza kell utaznia Budapestre, a legközelebbi időben folytatni és befejezni fognak. A záróértekezleten, mint szokásos, előreláthatólag ő felsége fog elnökölni. Tegnap Korytowsky lovag osztrák pénzügyminiszter és Popovics Sándor dr. államtitkár több órán át tartó tanácskozást folytattak, amelyen főleg a pálinkaadó időszerű kérdéseiről beszéltek. Sztérényi József kereskedelmiügyi államtitkár már tegnap délután visszatért Budapestre.

halapokhoz hasonlítottak. Nyáron selyem- és szalmakalapokat, 40 centiméter magasságukat, fehér tolvakkal. Ez évben kezdtek a kínai divatot utánozni. Páris az izlés, a széptan, az elegancia helye, Peckingt utánozta. Eleinte csak a hajakat fésülték ki az arcból és fent a fejen kötötték össze, később azonban minden a la chinoise volt, a főkötők egy nagy pyramist képeztek, de ez a divat sokkal boldogabb, nevelésesebb volt, semhogy tartós lehetett volna és csak egyben tartotta meg mai napig is uralmát, t. i. a napernyőkben.

Az 1848-iki forradalom a köztársaságot szülte, ez pedig a második császárságot. E második császárság császárnéja szép, fiatal, hiu, a császári koronával együtt a divatkormány pálcáját is vette szép kezeibe és e téren valóban korlátlanul uralkodott. Ő hozta divatba a krinolint, mely annyi guny tárgya lett, anélkül, hogy évtizedeken át uralma megszűnt volna, csak később szorított jóval szűkebb határokbá mig végre valahára mégis csak megszűnt. Eugénia császárné többi találmányait, módosításait és parancsait e téren a párisi divatlapok, e nagyhatalom megannyi moniteurjei fennhangon hirdették és bámulták.

Hogy a divat székhelye mindig Páris lesz-e, ki tudná megmondani.

Más forrásból e félhivatalos jelentéssel szemben azt írják, hogy már ezuttal szó esett a katonatiszti fizetések emeléséről is. E magán-hiradás a következőket mondja: A katonatiszti fizetések emelésének kérdése nem egyetlen tárgya volt a közös minisztertanácsban a megbeszéléseknek. Más fontos kérdéseket is tárgyaltak ott. Azt a kérdést, hogy a tiszték a fizetésemelést mely időponttól fogva kapják, a minisztertanácsban még nem került szóba. Ezzel a kérdéssel csak az 1909. évi költségvetés elkészülte után lehet foglalkozni. Akkor kerül majd csak szóba az a póthitel, melyet a közös miniszterek a delegációk elé terjesztenek. A tárgyalásokat a mai minisztertanácsban nem fogják lezárni, hanem az csak egy, mintegy tíz nap múlva a király elnöklése alatt tartandó közös minisztertanácsban fog megtörténni.

A budapesti büntető törvényszék előtt a fővárosi közönség példátlan érdeklődése és izgalma között folyik az a bűnpör, melyet Polónyi Géza volt igazságügyi miniszter indított Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő ellen nyilvános rágalmazás miatt. Ez a pör kinőtt kereteiből és bizonyára lesznek még utókövetkezmenyei is. Sok oldalról támadja a sajtó Zsitvay Leót, a tárgyalást vezető elnököt, elfogultsággal vádolva meg őt Polónyi ellenében. De heves kifakadások hangzottak el a képviselőház folyosóján is Zsitvay ellen, sőt egyes hevesvérű fiatal honatyák az igazságügyi miniszter közbelépésének szükségességét kívánták. A nagy izgalmat Andrassy gróf csillapította le, mondván, hogy nem maradhatna tagja oly kabinetnek, mely a birói függetlenséget nem respektálja. A pör eredménye és különösen következményei elé országos figyelem fordul.

Képviselő választások. Nagy-Bereznán április 30-án volt a képviselőválasztás. A kerület a főispánná kinevezett Nebreczky György helyébe egyhangulag Rohonczy Lőrinc alkotmánypártit választotta meg. — A hevesmegyei kápolnai kerületben is új választás készül, mert Samassa János képviselő lemondott. Utódjául a függetlenségi párt Alczky Emil főjegyzőt jelölte.

A póttállandó választmány ülése.

A vármegyei póttállandó választmány április hó 30-án tartotta ülését Kapotsfy Jenő főispán elnöklése alatt, melyen a választmányi tagok közül igen kevesen jelentek meg.

A póttállandó választmány elé szintűgy, mint előbb az állandó választmány ülésén, igen sok darab került; azonban a legnagyobb részt apró-cseprő ügyek, melyek a közönséget legkevésbé sem érdekelték.

Mindenek előtt Hoyos Miksa grófnak indítványa tárgyalatott, hogy Darányi Ignác földmivelésügyi minisztert 10 éves miniszteri jubileuma alkalmából üdvözölje a vármegye. Az indítvány elfogadását javasolja a választmány a közgyűlésnek.

Zólyomvármegyének a vármegyei tisztviselők fizetésrendezése tárgyában az országgyűlés képviselőházához és m. kir. belügyminiszterhez intézett feliratait hasonló szellemű felirattal leendő támogatásra ajánlja választmány.

Az igazoló választmány jelentése szerint a múlt évben megejtett törvényhatósági

bizottsági tagválasztások eredménye, hogy a mernyei választókerületben Szecsődy József és Rausch Károly, — a szennai-ban pedig Berger Vilmos lettek megválasztva. Ez utóbbi választás megsemmisített, a két első megválasztása ellen felebbezés adatott be; az ügy tárgyalása folyamatban van.

A gimnáziumi választmány előterjesztésére két tanári állás betöltése iránt teendő javaslat a kultuszminiszterhez. Beérkezett 13 pályázat. A választmány a magyar-latin tanszékre Hudra László, — a latin-görög tanszékre pedig Névéry János eddigi ideiglenes helyettes tanárok kinevezését hozza javaslatba.

A Keszthelyen rendezendő Balatonvidéki kiállítás segély iránti kérvénye tárgyában javasoltatott, miszerint a vármegye ne zárkozzék el a segélyezéstől, ha előzőleg e tárgyban Zalavármegye törvényhatósága és a kormány már határozott.

A vármegyei irnokoknak a 11-ik fizetési osztályból a 10-ik fizetési osztályba leendő soroztatása tárgyában elhatározatott, hogy a 3 irodatiszti állással együtt 8 irodatiszti állást szervez és a vármegyei arvaszéknél külön egy irodaigazgatói állást; az ezekkel járó javadalmazás többletet az államtól kéri a törvényhatóság.

Ezek voltak ama fontosabb jelentésű ügyek, melyek felemlítésre méltók; a többiek mind apró-cseprő dolgok voltak, amelyeknek a törvényhatósági bizottság előtt való tárgyalása szinte nevelésesebbnek tűnik fel. Mert amint már említettük, mi értelme van annak, hogy a vármegye közgyűlése tárgyalja ha valamely községi kisbíró, éjjeli őr vagy szülésznő évi javadalmazását 10—10 koronával emeli a képviselőtestület. Bizony az ilyen ügyek elveszik a kedvét és érdeklődését azoknak is, akik mégis érdeklődnek a vármegyei közügyek iránt.

H I R E K.

Szenzációs perek.

A hírlapolvasók ujdonságingere ugyan csak kielégítést nyerhetett a legközelebb lefolyt napokban. Egy csomó érdekes per lázas érdeklődést keltett mindenfelé és az ezekről szóló tudósításokat mohón olvasták az emberek.

Okirathamítás, csalás, rágalom, rablás, gyilkosság képeztek e perek anyagát. Az olvasó igazságérzetét mégis csak mérsékeltén bántják ezek a gonoszságok, mert az effélékről szóló hírek éppenséggel nem tartoznak a ritkaságok közé. Egy csokorba kötve azonban a legújabb perek materiáit, az erkölcsselfajulás oly történeti fejezetét adják, amelyről elmélkedni érdemes.

Ha nem a törvény holt betűje szerint akarunk itélni, hanem magasabb ethikai szempontokat tartunk irányadóknak, nem egyhamar fogjuk eldönthetni mely körtünetek veszedelmesebbek? Azok-e, melyek a test, az élet, az erszény ellen rontanak, vagy azok, melyek a lélek egyensúlya ellen törnek?

Az értelmiség legalacsonyabb fokán álló analfabeták, a társadalomból kivetett, a társadalom által lelketlenül elhanyagolt cigányok egy hordája, nélkülözések, éhség és hajléktalanság által gyötörtetve és elkábítva a mindenható pénz ördögi hatalmától, meggyilkol egy jómódu korcsmárost és hozzátartozóit. E bűnper tárgyalása tele van hajmeresztő részletekkel és értjük a jóra való emberek felháborodását e fenevadak ellen. De nem értjük, miért nem fogunk hozzá erélyesebben ahhoz, hogy az emberek képere alkotott cigányokból embereket neveljünk?

Jó állású hivatalnokok, népevezérek, magasrangú férfiak tettei felett is ítélnének a napokban Themis csarnokaiban, amelyek visszhangzottak közéletünk elkorcsosodása

feletti panaszoktól. A finomra csiszolt külszín alól előkerült a posvány büze és a bacillusok sokasága elárasztotta, megfertőztette a levegőt.

Ha összehasonlítjuk az említett pereket, melyeket a véletlen egymás mellé sorakoztatott, úgy arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy az utóbbi évtizedekben rohamosan kifejlődött igazságszolgáltatásunknak még mindig vannak javítandó hibái, melyek között a legnagyobb az, hogy a büntetési ösztökélő okok mérlegelésére és az ennek eredményeképpen hozandó ítélet megszabására nincs elegendő hatalma a bíró emberi érzésének. Még az esküdtbírószék sem kivétel e tekintetben, mert az esküdtök csak a bűnösség felett határozván, csak két véletel között választhatnak, az emberi érzés változatos skáláját azonban nem szólaltathatják meg. Azok az intervallumok, melyeket a törvény enyhítő és súlyosító körülmények között enged meg, nem olyan tágasak, hogy az ítélkező bíró legjobbját meggyőződését érvényre juttathatná.

Több szabadságot kell az ítélkező bírónak törvényben biztosítani. Egyéni részrehajlásától nemcsak azért nem kell tartani, mert olyan bírói karunk van, mely feladata magaslatán áll, hanem azért sem, mert a magasabb fórumok ellenőrzése megóv attól, hogy az igazság rovására szubjektív nézetek kerekedjenek felül.

— Avató gyűlés. Scholz Gyula elnöklésével a helyi Magyar Mérnök és Építész Egylet folyó évi május hó 3-án délelőtt 10^{1/2} órakor a városház dísztermében avató gyűlést tart.

— Gyászrovat. Rippl-Rónai József a kaposvári állami iskolák nyugalmazott érdemes igazgatója. Rippl-Rónai József festőművész édes atyja, tegnap, szombaton reggel 9 órakor meghalt. Az elhunyt Kaposvárnak köztisztelet- és szeretetben állott régi polgára volt, aki a korábbi években a város közügyeiben is tevékeny részt vett.

— Főelőadás. A kaposvári polgári leányiskolával kapcsolatos Erzsébet Egylet vezetőségének buzgalma április 29-én igen sikerült felolvasás rendezésével szerzett tanulságos élvezetet a gimnázium tágas tornatermét zsúfolásig megtöltött, mintegy 600 főnyi közönségnek Fehér Henrik dr. iskolaorvos taftott vetített képekkel élelénkített előadást a hazai gyógyfürdők és üdülőhelyekről. A szakavatott magyarázatok mellett sorban vonult föl a hallgatóság előtt a hazai tájak szépséges vonzata és a Balaton bűvös, regeidús környékei, a fenséges Tatra kincses Erdély vadregényes részei váltakozó képekben osontak el a szemlélő előtt. Az élvezetes és tanulságos előadáshoz a vetített képeket az Urania Tudományos Egylet szolgáltatta, magát a vetítést pedig Simalya V. Ferenc eszközölte.

— A pécsi Kossuth-szobor leleplezése. Május hó 10-én délelőtt 11 órakor leplezik le nagy ünnepség között Pécsen Kossuth Lajosnak, az 1848 évi törvények megteremtőjének, Magyarország első felelős, független pénzügyminiszterének, az 1848-iki szabadságharc kormányzójának ércszobrát. A leleplezési ünnepélyre Somogyvármegye törvényhatósági bizottságát is meghívták, s küldöttséggel fogja napját képviseltetni.

— A tanárok nyaralása. Az ország tanárai között nagyarányú mozgalom indult meg aziránt, hogy a Balaton partján Fonyód-Bélatelep mellett levő nagy területen tanári nyaralótelepet létesítsenek. E en tárgyban a napokban Csurgón értekezletet is tartottak a tanárok, amelyen az országos középiskolai tanáregylet elnöke, Négyessy László egyetemi magántanár is jelen volt. Céljuk támogatására fölkérték Kacsokovics Lajos somogyvármegyei alispánt, ki minden tőle telhető megígért az ügy érdekében.

— A zalaegerszegi ügyvédi kamara tisztújító közgyűlésén a választások eredménye a következő: Elnök Dr. Czinder István Zalaegerszeg. Elnökhelyettes Hertelendy Béla Nagykanizsa. Titkár Boschán Gyula Zalaegerszeg. Ügyész dr. Hajós Ignác Zalaegerszeg. Pénztárnok dr. Szigethi Elemér Zalaegerszeg. Választmányi rendes tagok: Dr. Grünwald Samu Zalaegerszeg. Dr. Haidekker Károly Kaposvár. Isoó Ferenc Alsólendva. Dr. Jámor Márton Zalaegerszeg. Dr. Keresztury József Zalaegerszeg. Dr. Obersohn Mór Zalaegerszeg. Sebestyén Lajos Nagykanizsa. Thassy Kristóf Zalaegerszeg. Választmányi póttagok: Dr. Berger Béla Zalaegerszeg. Hajós Mihály Alsólendva. Dr. Jakabffy János Zalaegerszeg. Surgóth Miksa Sümeg.

— Vármegyei közgyűlés. Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága holnap, folyó hó 4-én tartja májusi évnegyedes rendes közgyűlését a vármegye székházának nagytermében Napirendre több mint kétszáz tárgy van kitűzve. Nagyobb jelentőségű ügyet azonban alig tartalmaz a hosszú tárgysorozat.

— József főherceg — generális. A közös hadsereg Rendeleti Közlönyének legutóbbi száma közli, hogy a király József főherceget a budapesti honvéddandár parancsnokát vezérőrnaggyá léptette elő.

— Csökken a kivándorlás. Vármegyénk területén örvendetesen megcsökkent a kivándorlások száma 1907 január — április havában 2497 egyén kért és 1816 nyert utlevelet, míg jelen és ugyane szakában mindössze 190 utlevél iránti kérvény érkezett be s kiadott 146, tehát kevesebb mint az elmúlt év hasonlószakában kiadottaknak 10^{1/2}-a. S a csökkenés fokozatosnak látszik, amennyiben még az előző évnegyedben is 121-en kérték és 95-en kaptak utlevelet, míg jelen évnegyedben már csak 73 kérvény adatott be és 51 utlevél lett kiszolgáltatva s ezek közül is csupán 38 kivándorlás, míg 13 egyéb célból. Biztos jelei e számadatok annak, hogy a kivándorlási laz legalább egy időre jelentékenyen megcsökkent, mert hiszen éppen a jelen évszak az, melyben a kivándorlások legnagyobb számra szoktak felszökni.

— Kaposváriak előléptetése. A májusi előléptetések a kaposvári ezredekben a következő változásokat idézték elő: A cs. és kir. 44-ik gyalogezredben I. o. százados lett: Pungor Lajos; II. o. századosok lettek: Kégl Lajos, Rathmann Gyula; főhadnagyokká előléptek: Krantner Lajos, Schusztner Hugó, Strinovich Vilmos, Schürtler Oszkár; hadnagyok lettek: Siegler Ferenc, Biringer Gyula, Schneeweisz Gyula. A honvédségnél főhadnagy lett: Schmetzer

Kálmán; hadapród helyettesek lettek: Borsos Miksa, Molnár Gyula honvédelmi kezelő, kezelő hadnagy lett. Dr. Könyvi Lajos II. o. ezredorvos I. o. ezredorvossá lépett elő.

— Türr István betegsége. Türr István tábornok, aki nyolc nappal ezelőtt érkezett Bécsből Budapestre, veszélyes beteg. A tábornokot már régebbi idő óta asztmatikus bajok gyöttrik, amihez újabban egy könnyebb meghűlés is csatlakozott és ezáltal betegsége veszélyessé vált. Türr tábornokot Budapesten lakó leánya ápolja, aki atyjának betegsége óta még nem távozott a szállodából.

— A mostanában lefolyt magy. kir. szab. XXI. sorsjátékra tett visszapillantás jellemező tanulságát nyújtja annak, hogy azon körülbelül 33 millió koronára tehető összeg, melyet az osztálysorsjáték évente nyeremények fejében kifizet, miként osztódik el az ország minden vidékére, vagyontalan embereket téve gazdaggá; fokozott mértékben igazolja ezt éppen a most lefolyt XXI. sorsjáték. A 600,000 koronás nagy jutalom Szabadkára került; a 400,000 koronás első fonyereményt Szolnokon nyerték; a 200,000 koronás nagy nyeremény és a 100,000 koronás fonyeremény, úgyszintén az 50,000 és 60,000 koronás fonyeremények Budapesten kerültek kiosztásra; a 80,000 koronás nagy fonyeremény Nyiregyházának jutott, a 40,000 koronás fonyereményt Kassa kapta; Pozsony is részes a nyereményekben 30,000 és 20,000 koronás összegekkel. Számos jelentékeny nyeremény került még az ország különböző vidékeire fentiken kívül. Mérlegelve azon körülményt, hogy a sorsjegyek legnagyobb része 1/8 és 1/4-es beosztásban kerül kibocsátásra, megközelítőleg fogalmat alkothatni arról, hány ember lett szerencsésily fonyeremények révén.

K ö z g a z d a s á g

A munka felosztása.

Ezalatt értjük általában: a foglalkozásoknak a dolgozó egyének kora, képessége és ügyessége szerinti különszakaszítását a végett, hogy ezáltal mind a munkának eredménye tökéletesebb legyen, minő a költségeknél minél nagyobb előnyökre tegyünk szert.

A munkafelosztás elvének jó sikerrel való alkalmazása végett törekedni kell, hogy a munkás személyeket testi és szellemi képességekhez mérten foglalkoztassuk, és hogy azok a választott vagy megszabott végeznivalóban a lehető legnagyobb ügyességre vigyék, ami az ugyabban a foglalkozásban való huzamos gyakorlat által már magában is lényegesen elősegítették; egyszerűen mind az idővel is lehet takarékoskodni, ami különben a gyakori, egyik munkából a másikba való kapkodás által elfecseréltetik. Mindezek által az érintett elvnek értelme és a viszonyokhoz mért alkalmazásával, egyenlő erővel és személyekkel összesen hasonlíthatatlanul nagyobb eredményt idézhetni elő, mint ott, hol a munka nincs kellőleg felosztva.

Minél inkább kifejlik valamely országban az ipar, annál nagyobb törekvés mutatkozik arra, hogy a munka megoszolják. Mindenekelőtt azt vesszük észre, hogy a

Mit igyunk?

Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer.

Á G N E S

forrást, ha gyomor-, bél- és légcsőhurattól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok által gyötrött vagyunk.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyuvíz; dus szénsavtartama minál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyszernél fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légcső- és húgyveszervi betegségeknek. 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségek, mint typhus, kolera, megkíméltettek azok, akik közönséges ivóvíz helyett a bakteriamentes mohai Ágnes-vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű, mesterségesen szénsavval teitett víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbb: hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség.

Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőkben.

Kedvelt borvíz!

is a jövőbe, hogy néhány év múlva Magyarország százados zsibbadásából fog felébredni és közgazdasági, társadalmi téren teljesen új életre kél!?

Nem szabad tehát egy pillanatra sem csüggednünk és nem szabad az álprófétáknak hinnünk! A megkezdett nagy nemzeti átalakulásban minden magyarra szükség lesz, hogy a nemzeti élet egész vonalán miénk legyen a győzelem!

Krónika a hétről.

A kritikusnak hirdetett közös miniszteri tanácskozás április 30-án megtörtént minden nagyobb baj nélkül. Ezuttal csak a külügyi, pénzügyi és közös számszéki ügyek fölött tanácskoztak, de a hadügyi kiadások feletti tárgyalást május 10-re halasztották. Nem határoztak tehát a katonatiszti fizetések emeléséről sem. A közös miniszteri tanácskozásról a következő felhivatalos jelentés számol be: Az Aehrenthal báró külügyminiszter elnöklése alatt megtartott miniszteri értekezleten a közös minisztereken kívül résztvettek magyar részről Wekerle Sándor dr. miniszterelnök és osztrák részről Korytowki lovag pénzügyminiszter. Ezzel az értekezlettel vették kezdetüket az 1909. évi közös költségvetési előirányzat megállapítására vonatkozó tárgyalások, amelyeket, minthogy Wekerle dr. miniszterelnöknek még ma vissza kell utaznia Budapestre, a legközelebbi időben folytatni és befejezni fognak. A záróértekezleten, mint szokásos, előreláthatólag ő felsége fog elnökölni. Tegnap Korytowsky lovag osztrák pénzügyminiszter és Popovics Sándor dr. államtitkár több órán át tartó tanácskozást folytattak, amelyen főleg a pálinkaadó időszak kérdéseiről beszéltek. Szerényi József kereskedelmiügyi államtitkár már tegnap délután visszatért Budapestre.

halapokhoz hasonlítottak. Nyáron selyem- és szalmakalapokat, 40 centiméter magasságukat, fehér tolakkal. Ez évben kezdték a kínai divatot utánózni. Páris az izlés, a széptan, az elegancia helye, Peckington utánoztá. Eleinte csak a hajakat fésülték ki az arcból és fent a fején kötötték össze, később azonban minden a la chinoise volt, a főkötők egy nagy pyramist képeztek, de ez a divat sokkal bolondabb, nevetségesebb volt, semhogy tartós lehetett volna és csak egyben tartotta meg mai napig is uralmát, t. i. a napernyőkben.

Az 1848-iki forradalom a köztársaságot szülte, ez pedig a második császárságot. E második császárság császárnéja szép, fiatal, hiu, a császári koronával együtt a divatkormány palcáját is vette szép kezeibe és e téren valóban korlátlanul uralkodott. Ő hozta divatba a krinolint, mely annyi guny tárgya lett, anélkül, hogy évtizedeken át uralma megszűnt volna, csak később szorított jóval szűkebb határokba míg végre valahára mégis csak megszűnt. Eugénia császárné többi találmányait, módosításait és parancsait e téren a párisi divatlapok, e nagyhatalom megannyi moniteurjei fennhangon hirdették és bámultak.

Hogy a divat székhelye mindig Páris lesz-e, ki tudná megmondani.

Más forrásból e felhivatalos jelentéssel szemben azt írják, hogy már ezuttal szó esett a katonatiszti fizetések emeléséről is. E magán-híradás a következőket mondja: A katonatiszti fizetések emelésének kérdése nem egyetlen tárgya volt a közös minisztertanácsban a megbeszéléseknek. Más fontos kérdéseket is tárgyaltak ott. Azt a kérdést, hogy a tisztek a fizetésemelést mely időponttól fogva kapják, a minisztertanácsban még nem került szóba. Ezzel a kérdéssel csak az 1909. évi költségvetés elkészülte után lehet foglalkozni. Akkor kerül majd csak szóba az a póthitel, melyet a közös miniszterek a delegációk elé terjesztenek. A tárgyalásokat a mai minisztertanácsban nem fogják lezárni, hanem az csak egy, mintegy tíz nap múlva a király elnöklése alatt tartandó közös minisztertanácsban fog megtörténni.

A budapesti büntető törvényszék előtt a fővárosi közönség példátlan érdeklődése és izgalma között folyik az a bűnpör, melyet Polónyi Géza volt igazságügyi miniszter indított Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő ellen nyilvános rágalmazás miatt. Ez a pör kinőtt kereteiből és bizonyára lesznek még utókövetkezményei is. Sok oldalról támadja a sajtó Zsitvay Leót, a tárgyalást vezető elnököt, elfogultsággal vádolva meg őt Polónyi ellenében. De heves kifakadások hangzottak el a képviselőház folyósóján is Zsitvay ellen, sőt egyes hevesvérű fiatal honatyák az igazságügyi miniszter közbelépésének szükségességét kívánták. A nagy izgalmat Andrássy gróf csillapította le, mondván, hogy nem maradhatna tagja oly kabinetnek, mely a bírói függetlenséget nem respektálja. A pör eredménye és különösen következményei elé országos figyelem fordul.

Képviselő választások. Nagy-Bereznán április 30-án volt a képviselőválasztás. A kerület a főispánná kinevezett Nebreczky György helyébe egyhangulag Rohonczy Lőrinc alkotmánypártit választotta meg. — A hevesmegyei kápolnai kerületben is új választás készül, mert Samassa János képviselő lemondott. Utódjául a függetlenségi párt Alcazky Emil főjegyzőt jelölte.

A póttállandó választmány ülése.

A vármegyei póttállandó választmány április hó 30-án tartotta ülését Kapotsfy Jenő főispán elnöklése alatt, melyen a választmányi tagok közül igen kevesen jelentek meg.

A póttállandó választmány elé szintűgy, mint előbb az állandó választmány ülésén, igen sok darab került; azonban a legnagyobb részt apró-cseprő ügyek, melyek a közönséget legkevésbé sem érdekelhetik.

Mindenek előtt Hoyos Miksa grófnak indítványa tárgyalatott, hogy Darányi Ignác földmivelésügyi minisztert 10 éves miniszteri jubileuma alkalmából üdvözölje a vármegye. Az indítvány elfogadását javasolja a választmány a közgyűlésnek.

Zólyomvármegyének a vármegyei tisztviselők fizetésrendezése tárgyában az országgyűlés képviselőházához és m. kir. belügyminiszterhez intézett feliratait hasonló szellemű felirattal leendő támogatásra ajánlja választmány.

Az igazoló választmány jelentése szerint a múlt évben megejtett törvényhatósági

bizottsági tagválasztások eredménye, hogy a mernyei választókerületben Szecsődy József és Rausch Károly, — a szennai-ban pedig Berger Vilmos lettek megválasztva. Ez utóbbi választás megsemmisített, a két első megválasztása ellen felebbezés adatott be; az ügy tárgyalása folyamatban van.

A gimnáziumi választmány előterjesztésére két tanári állás betöltése iránt teendő javaslat a kultuszminiszterhez. Beérkezett 13 pályázat. A választmány a magyar-latin tanszékre Hudra László, — a latin-görög tanszékre pedig Névérly János eddigi ideiglenes helyettes tanárok kinevezését hozza javaslatba.

A Keszthelyen rendezendő Balatonvidéki kiállítás segély iránti kérvénye tárgyában javaslatot, miszerint a vármegye ne zárkózzék el a segélyezéstől, ha előzőleg e tárgyban Zalavármegye törvényhatósága és a kormány már határozott.

A vármegyei irnokoknak a 11-ik fizetési osztályból a 10-ik fizetési osztályba leendő soroztatása tárgyában elhatározatott, hogy a 3 irodatiszti állással együtt 8 irodatiszti állást szervez és a vármegyei árvaszéknél külön egy irodaigazgatói állást; az ezekkel járó javadalmazás többletet az államtól kéri a törvényhatóság.

Ezek voltak ama fontosabb jelentésű ügyek, melyek felemlítésre méltók; a többiek mind apró-cseprő dolgok voltak, amelyeknek a törvényhatósági bizottság előtt való tárgyalása szinte nevetségessnek tűnik fel. Mert amint már említettük, mi értelme van annak, hogy a vármegye közgyűlése tárgyalja ha valamely községi kisbíró, éjjeli őr vagy szülésznő évi javadalmazását 10—10 koronával emeli a képviselőtestület. Bizony az ilyen ügyek elveszik a kedvét és érdeklődését azoknak is, akik mégis érdeklődnek a vármegyei közügyek iránt.

H I R E K.

Szenzációs perek.

A hirlapolvasók ujdonságingere ugyan-csak kielégítést nyerhetett a legközelebb lefolyt napokban. Egy csomó érdekes per lázas érdeklődést keltett mindenfelé és az ezekről szóló tudósításokat mohón olvasták az emberek.

Okirathamítás, csalás, rágalom, rablás, gyilkosság képeztek e perek anyagát. Az olvasó igazságérzetét mégis csak mérsékeltén bántják ezek a gonoszságok, mert az effélékről szóló hírek éppenséggel nem tartoznak a ritkaságok közé. Egy csokorba kötve azonban a legujabb perek materiáit, az erkölcsselfajulás oly történeti fejezetét adják, amelyről elmélni érdemes.

Ha nem a törvény holt betűje szerint akarunk itélni, hanem magasabb etikai szempontokat tartunk irányadóknak, nem egyhamar fogjuk eldönthetni mely körtünetek veszedelmesebbek? Azok-e, melyek a test, az élet, az erszény ellen rontanak, vagy azok, melyek a lélek egyensúlya ellen törnek?

Az értelmiség legalacsonyabb fokán álló analfabeták, a társadalomból kivetett, a társadalom által lelketlenül elhanyagolt cigányok egy hordája, nélkülözések, éhség és hajléktalanság által gyötörtetve és elkábítva a mindenható pénz ördögi hatalmától, meggyilkol egy jómódu kocsmáros és hozzátartozóit. E bünper tárgyalása tele van hajmeresztő részletekkel és értjük a jóra-való emberek felháborodását e fenevadak ellen. De nem értjük, miért nem fogunk hozzá erélyesebben ahhoz, hogy az emberek képére alkotott cigányokból embereket neveljünk?

Jó állású hivatalnokok, népvézerek, magasrangu férfiak tettei felett is itélkeznek a napokban Themis csarnokaiban, amelyek visszhangzottak közéletünk elkorcsosodása

feletti panaszoktól. A finomra csiszolt külszin alól előkerült a posvány büze és a bacillusok sokasága elárasztotta, megfertőztette a levegőt.

Ha összehasonlítjuk az említett pereket, melyeket a véletlen egymás mellé sorakoztatott, úgy arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy az utóbbi évtizedekben rohamosan kifejlődött igazságszolgáltatásunknak még mindig vannak javítandó hibái, melyek között a legnagyobb az, hogy a büntetle ösztökélő okok mérlegelésére és az ennek eredményeképp hozandó ítélet megsabására nincs elegendő hatalma a bíró emberi érzésének. Még az esküdthíróság sem kivétel e tekintetben, mert az esküdtek csak a bűnösség felett határozván, csak két véglet között választhatnak, az emberi érzés változatos skáláját azonban nem szólaltathatják meg. Azok az intervallumok, melyeket a törvény enyhítő és súlyosító körülmények között enged meg, nem olyan tágasak, hogy az ítélkező bíró legjobb meggyőződését érvényre juttathatná.

Több szabadságot kell az ítélkező bírónak törvényben biztosítani. Egyéni részrehajlóságától nemcsak azért nem kell tartani, mert olyan bírói karunk van, mely feladata magaslatán áll, hanem azért sem, mert a magasabb fórumok ellenőrzése megóv attól, hogy az igazság rovására szubjektív nézetek kerekedjenek felül.

— **Avató gyűlés.** Scholz Gyula elnöklésével a helyreli Magyar Mérnök és Építész Egylet folyó évi május hó 3-án délelőtt 10¹/₂ órakor a városház dísztermében avató gyűlést tart.

— **Gyászrovat.** Rippl-Rónai József a kaposvári állami iskolák nyugalmazott érdemes igazgatója. Rippl-Rónai József festőművész édes atyja, tegnap, szombaton reggel 9 órakor meghalt. Az elhunyt Kaposvárnak köztisztelet- és szeretetben állott régi polgára volt, aki a korábbi években a város közügyeiben is tevékeny részt vett.

— **Főolvasás.** A kaposvári polgári leányiskolával kapcsolatos Erzsébet Egyesület vezetőségének buzgalma április 29-én igen sikerült felolvasás rendezésével szerzett tanulságos élvezetet a gimnázium tágas tornatermét zsufolásig megtöltött, mintegy 600 főnyi közönségnek Fehér Henrik dr. iskolaorvos taftott vetített képekkel élénkített előadást a hazai gyógyfürdők és üdülőhelyek-ről. A szakavatott magyarázatok mellett sorban vonult föl a hallgatóság előtt a hazai tájak szépséges vonzata és a Balaton bűvös, regedős környékei, a fenséges Tatra, kincses Erdély vadregényes részei váltakozó képekben osontak el a szemlélő előtt. Az élvezetes és tanulságos előadashoz a vetített képeket az Uránia Tudományos Egyesület szolgáltatta, magát a vetítést pedig Simalya V. Ferenc eszközölte.

— **A pécsi Kossuth-szobor leleplezése.** Május hó 10-én délelőtt 11 órakor leleplezik le nagy ünnepség között Pécsen Kossuth Lajosnak, az 1848 évi törvények megteremtőjének, Magyarország első felelős, független pénzügyminiszterének, az 1848-iki szabadságharc kormányzójának ércszobrát. A leleplezési ünnepélyre Somogyvármegye törvényhatósági bizottságát is meghívták, s küldöttséggel fogja napját képviseltetni.

— **A tanárok nyaralása.** Az ország tanárai között nagyarányú mozgalom indult meg aziránt, hogy a Balaton partján Fonyód-Bélatelep mellett levő nagy területen tanári nyaralótelepet létesítsenek. E en tárgyban a napokban Csurgón értekezletet is tartottak a tanárok, amelyen az országos középiskolai tanáregylet elnöke, Négyessy László egyetemi magántanár is jelen volt. Céljuk támogatására fölkérték Kacsokics Lajos somogyvármegyei alispánt, ki minden tőle telhetőt megígért az ügy érdekében.

— **A zalaegerszegi ügyvédi kamara** tisztújító közgyűlésén a választások eredménye a következő: Elnök Dr. Czinder István Zalaegerszeg. Elnökhelyettes Hertelendy Béla Nagykanizsa. Titkár Boschán Gyula Zalaegerszeg. Ügyész dr. Hajós Ignác Zalaegerszeg. Pénztárnok dr. Szigethi Elemér Zalaegerszeg. Választmányi rendes tagok: Dr. Grünwald Samu Zalaegerszeg. Dr. Haidekker Károly Kaposvár. Isoó Ferenc Alsólendva. Dr. Jámor Márton Zalaegerszeg. Dr. Keresztury József Zalaegerszeg. Dr. Obersohn Mór Zalaegerszeg. Sebestyén Lajos Nagykanizsa. Thassy Kristóf Zalaegerszeg. Választmányi póttagok: Dr. Berger Béla Zalaegerszeg. Hajós Mihály Alsólendva. Dr. Jakabffy János Zalaegerszeg. Surgóth Miksa Sümeg.

— **Vármegyei közgyűlés.** Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága holnap, folyó hó 4-én tartja májusi évnegyedes rendes közgyűlést a vármegye székházának nagytermében Napirendre több mint kétszáz tárgy van kitűzve. Nagyobb jelentőségű ügyet azonban alig tartalmaz a hosszú tárgyszorozat.

— **József főherceg — generális.** A közös hadsereg Rendeleti Közlöny-ének legutóbbi száma közli, hogy a király József főherceget a budapesti honvéddandár parancsnokát vezérőrnaggyá léptette elő.

— **Csökken a kivándorlás.** Vármegyénk területén örvendetesen megcsökkent a kivándorlások száma 1907 január — április havában 2497 egyén kért és 1816 nyert utlevelet, míg jelen és ugyane szakában mindössze 190 utlevél iránti kérvény érkezett be s kiadott 146, tehát kevesebb mint az elmúlt év hasonlószakában kiadottaknak 10¹/₂-a. S a csökkenés fokozatosnak látszik, amennyiben még az előző évnegyedben is 121-en kértek és 95-en kaptak utlevelet, míg jelen évnegyedben már csak 73 kérvény adatott be és 51 utlevél lett kiszolgáltatva s ezek közül is csupán 38 kivándorlás, míg 13 egyéb célokból. Biztos jelei e számadatok annak, hogy a kivándorlási láz legalább egy időre jelentékenyen megcsökkent, mert hiszen éppen a jelen évszak az, melyben a kivándorlások legnagyobb számra szoktak felszökni.

— **Kaposváriak előléptetése.** A májusi előléptetések a kaposvári ezredében a következő változásokat idézték elő: A cs. és kir. 44-ik gyalogezredben I. o. százados lett: Pungor Lajos; II. o. századosok lettek: Kégl Lajos, Rathmann Gyula; főhadnagyokká előléptek: Kräntner Lajos, Schusztér Hugó, Strinovich Vilmos, Schärtler Oszkár; hadnagyok lettek: Siegler Ferenc, Biringer Gyula, Schneeweisz Gyula. A honvédségnél főhadnagy lett: Schmetzer

Kálmán; hadapród tiszthelyettesek lettek: Borsos Miklós és Kacsokics Antal. Molnár Gyula honvéd kezelőtiszt kezelő hadnagy lett. Dr. Könyi Lajos II. o. ezredorvos I. o. ezredorvossá lépett elő.

— **Türr István betegsége.** Türr István tábornok, aki nyolc nappal ezelőtt érkezett Bécsből Budapestre, veszélyes beteg. A tábornokot már régebb idő óta asztmatikus bajok gyötrik, amihez ujabban egy könnyebb meghülés is csatlakozott és ezáltal betegsége veszélyessé vált. Türr tábornokot Budapesten lakó leánya ápolja, aki atyjának betegsége óta még nem távozott a szállodából.

— **A mostanában lefolyt magy. kir. szab. XXI sorsjátékra tett visszapillantás** jellemező tanulságát nyújtja annak, hogy azon körülbelül 33 millió koronára tehető összeg, melyet az osztálysorsjáték évente nyeremények fejében kifizet, miként osztódik el az ország minden vidékére, vagyontalan embereket téve gazdaggá; fokozott mértékben igazolja ezt éppen a most lefolyt XXI sorsjáték. A 600,000 koronás nagy jutalom Szabadkára került; a 400,000 koronás első főnyereményt Szolnokon nyerték; a 200,000 koronás nagy nyeremény és a 100,000 koronás főnyeremény, úgyszintén az 50,000 és 60,000 koronás főnyeremények Budapesten kerültek kiosztásra; a 80,000 koronás nagy főnyeremény Nyiregyháznak jutott, a 40,000 koronás főnyereményt Kassa kapta; Pozsony is részes a nyereményekben 30,000 és 20,000 koronás összegekkel. Számos jelentékeny nyeremény került még az ország különböző vidékekre fentiken kívül. Mérlegelve azon körülményt, hogy a sorsjegyek legnagyobb része 1/8 és 1/4-es beosztásban kerül kibocsátásra, megközelítőleg fogalmat alkotni arról, hány ember lett szerencsés ily főnyeremények révén.

K ö z g a z d a s á g.

A munka felosztása.

Ezalatt értjük általában a foglalkozásoknak a dolgozó egyének kora, képessége és ügyessége szerinti különszakaszását a végett, hogy ezáltal mind a munkának eredménye tökéletesebb legyen, mind a költségeknel minél nagyobb előnyökre tegyünk szert.

A munkafelosztás elvének jó sikerrel való alkalmazása végett törekedni kell, hogy a munkás személyeket testi és szellemi képességekhez mérten foglalkoztassuk, és hogy azok a választott vagy megszabott végeznivalóban a lehető legnagyobb ügyességre vigyék, ami az ugyabban a foglalkozásban való huzamos gyakorlat által már magában is lényegesen elősegítették; egyszermind az idővel is lehet takarékoskodni, ami különben a gyakori, egyik munkából a másikba való kapkodás által elfecseréltetik. Mindezek által az érintett elvnek értelmes és a viszonyokhoz mért alkalmazásával, egyenlő erővel és személyekkel összesen hasonlíthatatlanul nagyobb eredményt idézhetni elő, mint ott, hol a munka nincs kellőleg felosztva.

Minél inkább kifejlik valamely országban az ipar, annál nagyobb törekvés mutatkozik arra, hogy a munka megoszolják. Mindenekelőtt azt vesszük észre, hogy a

Mit igyunk?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvószert.

Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légsőhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dus szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyosknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légső- és húgyszervi betegségeknek. 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségektől is, mint typhus, kolera, megkíméltettek azok, akik közönséges ivóvíz helyett a bakteriamentes mohai Ágnes-vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű, mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség.

Kedvelt borvíz!

nyerstermelés, a gyártás és a kereskedelem a helyiségek és a kölcsönös szükségletek szerint határozottabban és mindinkább külön válnak egymástól, azonban a szükségletnél fogva gyakran közvetlen szomszédságban egymás mellett alakulnak. Találunk aztán határozottabb és távolabb elszakadást a különböző üzletvállalatokban; végre és különösen még messzebb menő felosztását láthatni az egyes munkálatoknak az ugyanazon egy termelés — vagy gyártásszakban.

Hogy minden esetben meghatározhassuk, mennyire lehet a munkafelosztásnál alkalomszerűleg terjeszkedni, mindenekelőtt az általános statisztikai és társadalmi viszonyok, azután a különleges helybeliek, az iparág különös módja és az üzletrendezés jönnek tekintetbe, majd pedig a vállalkozó eszközei és személyisége.

Leginkább megengedik, sőt meg is kívánják a munkafelosztás elvének alkalmazását a nagyban üzött gyár- és kézműiparok, természetesen előre feltéve, hogy a helybeliség kedvező és az üzletke és értelmesség kívánt mértékben meglegyenek. Minél kisebb a vállalat és minél csekélyebb a munkások száma, annál korlátozottabb a munkafeloszthatás.

A tisztán mezőgazdasági üzletnél csak föltételesen és korlátozottabb körben lehet a munkafelosztás elvét alkalmazni, mert a munkálatok nagyrészt a napok, időjárás vagy évszakok szerint változnak. E fontos gyakorlati szabály azonban a mezőgazdára is érvényes marad: mennyire kivihető ugyanazon már betanult munkásokkal ugyanazon dolgokat végeztetni. Általában a munkafelosztás a mezőgazdaságnál is annál kevésbé alkalmazható, minél csekélyebb az üzlet és minél alacsonyabb a művelésfok, melyen az üzlet áll.

Tovább terjeszthető ki a munkafelosztás, mint maga a földművelésnél, az ezzel sokszor szorosan összekötött műiparos vállalatoknál, hol az haszonnal alkalmazható, kivált ha ezek nagyobb terjedelemben üzemnek. Különös tekintet igényel ilyenkor oly iparüzletágaknak a földműveléssel való egybekapcsolása, melyek az emennél csupán nyaratszaka foglalkozó munkásoknak télen át nyújtanak munkát és keresetet; ámbár ezáltal némileg a munkafelosztás alapelve ellen cselekszünk.

A munkafelosztás tetemes előnyeinek ellenébe főleg azt a hátrányt lehet felállítani, hogy az ugyanazon egyforma foglalkozásnak szakadatlanul való végrehajtása a szellemet inkább eltompítja és a munkás tudatlanabb marad, s más foglalkozásra kevésbé lévén képes, annál kevésbé tud magán segíteni, ha az egyetlen megszokott munkánál a keresetére kívánatos alkalmat elveszti.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Rusa Ernő.

NAGY LAJOS

SZIJGYÁRTÓ, NYERGES ÉS BŐRÖNDŐS
KAPOSVÁR, Erzsébet-ut 12. szám. (Piac-tér.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlani elsőrendű

szijgyártó, nyerges és bőröndös

üzletemet, melyet helyben, Erzsébet-ut 12. szám alatt (piac-tér) nyitottam és a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelően rendeztem be.

Raktáron tartok **kocsizó, lovagló és istálló felszereléseket**, ugyszintén **bőrönd, vadászati és bőr-diszmnű árukat.**

Megrendeléseket és javításokat pontosan készítek.

JOHNSTON aratógépeit

kizárólag a magyarországi viszonyoknak megfelelőleg készítve egyszerű és tökéletes kivitelben, olcsó árban szállítjuk.

Bächer Rudolf és Melichár Ferenc,

a Johnstone Harvester Co., Batavia

Magyarországi kizárólagos képviselői

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Árajánlással készséggel szolgálnak.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XXII. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak.

Az I. osztály huzása **1908. május hó 21. és 23-án** tartatik meg. A huzások a **Magyar királyi állami ellenőrző hatóság** és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási teremben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1908. évi április hó 26-án.

**Magy. Kir. Szab.
Osztálysorsjáték Igazgatósága.**

Lukács.

Hazay.

MANHOLD KÁLMÁN

KULA.

Bácsmegyének a Telecska magaslátán fekvő Rácz György-féle Jolánföldi szőlőoltvány és kertészeti bérletén tavaszi szállításra kapható:

1. Szokványminőségű, minden alanyon fajtisztán, sima és gyökeres zöldoltvány.

2. Amerikai és európai sima és gyökeres vessző, amelyeknek fajtisztaságukért kezeskedem; kívánatra névjegyzéket küldök.

3. Alma-, körte-, barack- és kajszinfák 1, 2, 3 éves oltványok a legkiválóbb fajokban.

4. Gleditsia élősövény, valamint az élősövények királya: **Maklura Aurentiaca** élősövény, amelynek gyökerei nem sarjadzanak, tövissei igen sűrűk, semmiféle rovar nem pusztítja, minden időjárásnak ellenáll. Mélyen leszállított árban.

Szives megkeresést kér

Manhold Kálmán
nagybérő.

Tévedés,

ha valaki azt mondja, hogy jobb kávét — vagy pedig olcsóbban tud kávét szállítani, mint

Fratelli Deisinger

fiumei cég

BUDAPESTEN

a királyi bérpalotában.

Cimbalmot

ne vegyen, míg

Reményi Mihály

a magy. kir. zeneakadémia házi hangszerkészítőjétől árjegyzéket nem hozatott Budapestről, Király-u. 57.

Minden hangszerrel árjegyzék külön kérendő.

Eredeti svéd gyártmányu Bolinders nyersolaj-motorok és lokomobilok.

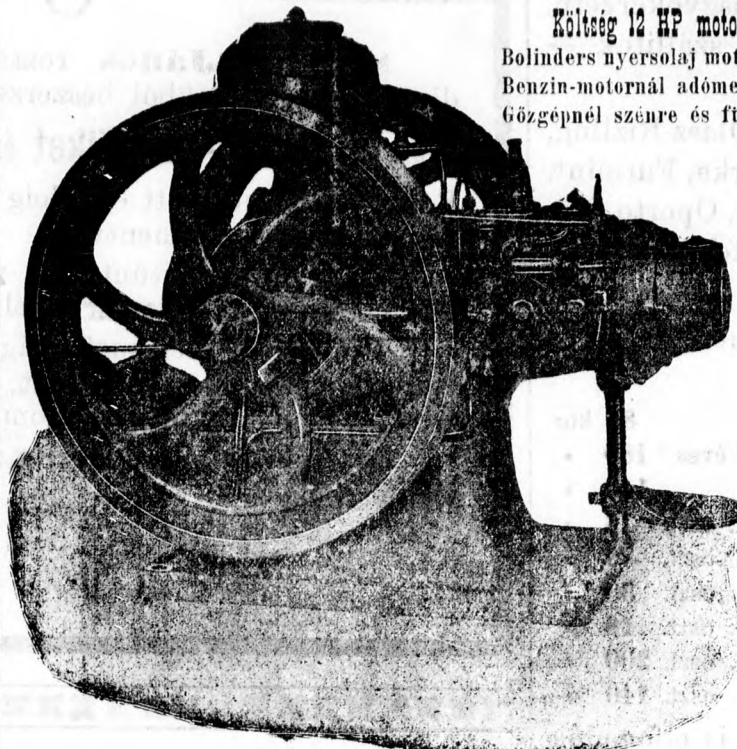
Legelősebb üzem már kis motoroknál is.

Költség 12 HP motornál évi 3000 munkórára:

Bolinders nyersolaj motornál nyersolajra ca 1260 K

Benzin-motornál adómentes benzinre ca . . 2500 K

Gőzgépnél szénre és fűtőre ca . . . . . 3000 K

Tehát a Bolinders motor ára teljesen kifizetődik az elért megtakarításban.

Ca 4 és fél év alatt benzin-motornal szemben, ca 3 és fél év alatt gőzgéppel szemben.

Pénzügyőri ellenőrzés nincsen. — Kezeléshez nem kell gépész. — Könnyen kicserélhető alkatrészek. — Gyors üzembe helyezés. — Robbanás nyersolajnál kizárva. — Csekély hűtővíz fogyasztás. — Önműködő központi kenés. — Legjobb hajtóerő bármely üzemhez. — Nyersolaj lokomobilokot eséplőgöpekkel is.

Referenciákkal, szakszerű felvilágosításokkal, ismerető prospektusokkal s ajánlatokkal díjmentesen szolgálunk

SCHVARCZ JÓZSEF ÉS TÁRSA

gépraktár és műszaki iroda, motor osztály

BUDAPEST, Váci-körút 26. sz.

Táviratcím: USZÓ, Budapest.

Nyomdai munkákat

jutányos áron készít

Hagelman Károly

könyvnyomdája

Kaposvár.

MORGOS JÓZSEF

polgári, papi és egyenruha-szabó, Somogyvármegye szállítója
Kaposvár, Fő-utca 8. (A vármegyeház mellett.)

Alapított 1880.

Alapított 1880.

Saját műhelyemben legfinomabb honi és külföldi szövetekből mérték után készített

nyári, őszi, téli és tavaszi öltözeteket, papi öltözeteket, egyenruhákat, felöltőket, alkalmi ruhákat

és minden e szakmába vágó ruhákat ajánlok a nagyérdemű közönség figyelmébe. — Huszonhét év óta fennálló üzletem jó hírneve kezeskedik a szolid kiszolgálásról, melyet ezután is kiérdemelni lesz főtőrekvésem.

Szives támogatásukat továbbra is kérve

kiváló tisztelettel

MORGOS JÓZSEF

polgári, papi és egyenruha-szabó
Kaposvár, Fő-utca 8.

